

EXECUTAREA RIPOSTEI ARMATE PÂNĂ LA CONSTITUIREA FORȚEI ALIATE

Col. (r) prof.univ.dr. Lucian STĂNCILĂ*

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

Lt.col.drd. Marcel-Iulian DOGARU**

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

Spre deosebire de războaiele din trecut, conflictul militar modern se caracterizează prin faptul că punctul culminant al acestuia se poate situa în perioada de debut. De aceea, neatingerea acestor obiective ar avea drept consecințe prelungirea stării de război și angajament militar, costuri umane și materiale greu de estimat și urmări nedorite pentru statul român, confruntarea armată în această perioadă fiind extrem de violentă și decisivă, drept pentru care organismul militar trebuie să fie adecvat unei asemenea situații.

Cuvinte cheie: agresiune; operații; ripostă armată; conflict armat; debutul conflictului.

Statutul de membru al NATO și UE oferă țării noastre condiții favorabile de dezvoltare economică și socială durabilă, de participare activă la acțiunile de menținere a păcii și securității în plan regional și global, de contracarare eficientă atât a riscurilor și amenințărilor clasice, cât și a celor de tip asimetric. Totodată, acest statut reprezintă angajamentul României de a respecta principiile organismelor internaționale din care face parte, de a împărți atât riscurile și responsabilitățile, avantajele apărării colective, constând în realizarea obiectivelor naționale de securitate prin efortul colectiv.

Chiar și în condițiile apartenenței la această arhitectură de securitate, responsabilitatea apărării naționale revine autorităților statului român. Ca urmare, este foarte posibil ca într-o evoluție geostrategică zonală imprevizibilă, punerea în aplicare a clauzelor privind apărarea colectivă a României să se facă cu oarecare întârziere și nu imediat după declanșarea agresiunii, întârzierea datorându-se timpului necesar de activare a mecanismelor politice, timpului necesar punerii în funcțiune a mecanismelor

* Tel. 021.319.48.80 / 0292

** e-mail: mdogaru@mapn.ro

de decizie militară, duratei activării forțelor aliate, timpului necesar dislocării în teatrul de operații pe teritoriul României.

Consacrată deja în cadrul „instrumentarului” cu care operează teoria generală a artei militare, sintagma „perioada inițială (de debut) a conflictului armat” are elemente proprii care o diferențiază de celelalte etape ale conflictului, fără a avea însă un conținut și o durată precis determinate, aceste elemente diferind de la caz la caz. În literatura de specialitate sunt folosite diverse sintagme pentru a denumi perioada de la începutul conflictului armat: de tensiune, de criză, de început, inițială, a ripostei graduale etc., fiecare încercând să surprindă de fapt același lucru și anume nota de specificitate a conflictului la debutul său. Noi ne oprim la sintagma „debutul conflictului”, pe care o considerăm sugestivă pentru a evidenția conținutul măsurilor, activităților și misiunilor întreprinse în plan politic, diplomatic, informațional, economic, militar, psihologic etc. pentru ca statul român să dea o ripostă adecvată agresorului.

Debutul unui eventual conflict armat pentru apărarea teritoriului național ar viza probabil în principal paralizarea voinței, moralului, conștiinței și suportului material ale forțelor sistemului național de apărare și populației prin acțiuni militare de anvergură, de tip asimetric (vectori tehnici de angajare specifici erei informaționale), în scopul de a provoca urmări nefaste asupra comportamentului și deciziei până la cele mai înalte niveluri ale statului român și cu mascarea abilă a agresiunii. Aceștia li s-ar adăuga sfidările de tot felul, demonstrațiile de violență și forță, acțiunile șocante terorist-diversioniste, încheiate cu acțiuni militare fulgerătoare.

Prefigurările pe termen mediu și lung cu privire la organismul militar românesc, dacă vor fi susținute corespunzător financiar, vor imprima o fizionomie modernă confruntării armate încă din primele momente ale angajării forțelor sistemului național de apărare asumate din poziția de membru al Alianței Nord-Atlantice sau prin angajamente de altă natură.

În regula jocului clasic, confruntarea armată se desfășura după un scenariu pe care părțile îl cunoșteau, îi anticipau cu relativă ușurință scenele și secvențele principale și căruia i se conformau în cea mai mare măsură. În planul luptei și operației măiestria consta în realizarea superiorității de forțe și mijloace la momentele și în punctele-cheie, pentru a produce inamicului pierderi cât mai grele, în scopul preluării inițiativei pe teatrul de acțiuni militare și menținerii ei un timp cât mai îndelungat. În acest mod, nu i se mai permitea adversarului să-și revină, să reechilibreze situația, se putea înclina balanța și se putea tranșa, până la urmă, rezultatul confruntării.

Modificarea imaginii asupra câmpului de luptă din perspectiva confruntării armate în era tehnologiei informației, susținută de strategii bazate

pe utilizarea de forțe dotate cu mijloace și tehnici ultraperfecționate, dă debutului apărării armate a teritoriului național imaginea unei confruntări armate, ale cărei note definitorii vor fi probabil: tridimensionalitatea, transparența, dinamismul, caracterul pulsatoriu, multidirecționalitatea, automatizarea și digitizarea, fiind absente liniaritatea clasică, uniformitatea cu fâșii, aliniamente, raioane, adâncimi, linii etc.¹.

Caracterul modern al luptei armate, exprimat la diferite niveluri ale angajării militare în cadrul perioadei debutului apărării armate a țării, va fi asigurat de un organism militar modern, ale cărui tendințe evolutive evidențiază demasificarea armatei naționale și reducerea efectivelor militare active, a armamentului și tehnicii de toate tipurile, suplinită de creșterea calității personalului și performanțelor tehnice, separarea părții operaționale a comandamentelor de cea administrativă, evitându-se diferențieri majore în pregătirea comandamentelor operaționale față de cele teritoriale, crearea de structuri militare de tip modular în care eșalonul unitate tactică reprezintă elementul acțional de bază, sporirea mobilității și capacității de reacție a forțelor militare active și instituirea unui sistem viabil de capacitate a forțelor principale și de generare a forțelor de rezervă, înzestrarea și dotarea modernă a structurilor, în care complexele de armamente și tehnică de cercetare-lovire, conducerea automatizată și o putere de lovire mărită vor spori puterea de luptă a grupărilor acționale.

Un asemenea tip de organism militar este necesar, având în vedere că în apărarea armată a țării în context aliat sau în absența acestuia acțiunile neliniare, atipice, de tip asimetric și bazate pe efecte vor constitui fondul acțional al structurilor militare, acțiunea asupra agresorului va avea loc în toate mediile, simultan asupra tuturor componentelor dispozitivelor, prin operații întrunite și combinate, crește rolul acțiunilor / loviturilor chirurgicale, selective, executate cu grupări acționale suplă, extrem de mobile, pentru a obține rezultate maxime, prin acțiuni rapide, fulgerătoare.

Ca urmare, apreciem că, de cele mai multe ori, confruntarea militară în această perioadă va fi una de amploare operativă sau chiar tactică, însă efectele ei vor căpăta importante conotații strategice. Acțiunile militare de răspuns ale României în perioada debutului conflictului vor începe printr-o ripostă fermă și flexibilă, în care forțele proprii activate încă din etapa de criză (tensiune) vor realiza siguranța strategică a direcțiilor (zonelor) supuse pericolului agresiunii, iar intrarea în faza de pericol iminent (în fapt, declanșarea măsurilor necesare angajării inițiale) marchează desfășurarea și intrarea în dispozitiv a forțelor zonale de reacție în caz de criză. Ca urmare, acțiunile militare strategice specifice acestei etape vor avea aspectul unei

¹ *Tratat de știință militară*, vol.I, Editura Militară, București, 2001, p. 290.

angajări selective, pe momente secvențiale, în care grupările acționale vor reacționa pe direcții sau asupra unor „focare” de angajare zonală. Spațiul principal al confruntării va fi zona de siguranță strategică, dar nu vor fi excluse și acțiunile și spațiile în zona principală de rezistență sau în cea de manevră din cadrul teatrului de operații vizat.

Unui scenariu modern al acțiunilor agresorului, care ar viza distrugerea sistemului de cercetare și apărare antiaerian, anihilarea capacităților militare active, paralizarea conducerii, diminuarea capacității de generare a forțelor și a resurselor de sprijin al efortului militar ale statului român, acesta îi va răspunde printr-o strategie adecvată constând în monitorizarea spațiului de interes strategic și reacție la războiul informațional și psihologic al adversarului, protejarea forțelor și păstrarea capacităților de reacție proprie atât pe timpul redislocării acestora, cât și în momentele sustragerii de sub loviturile adversarului, riposte secvențiale și selective asupra vectorilor de lovire și a sistemelor de conducere ale forțelor adversarului, absorbția și atenuarea violenței primelor operații de lovire executate de către adversar, precum și temporizarea acțiunilor sale în spațiul intern de interes strategic, activarea marilor unități și unităților din cadrul forțelor principale de apărare, începerea generării selective a marilor unități și unităților din cadrul forțelor de rezervă.

Declanșarea operațiilor aeriene, terestre și navale de către agresor, în combinație cu acțiunile unor grupuri de diversiune, ar impune intrarea în acțiune structurilor de forțe operaționalizate la pace, neangajate în teatre de operații în afara teritoriului național. Rolul strategic principal al acestora este de descurajare în starea de pace și criză, iar în cadrul etapei de debut al conflictului armat fiind cel de a executa o ripostă activă și fermă la nivelul întregului teatru de acțiuni militare, vizând: interzicerea pătrunderii unor forțe de intervenție rapidă sau lichidarea acestora în caz de pătrundere în oricare din teatrele de operații (direcțiile) din teritoriul național; participarea la nimicirea unor trupe aeromobile sau de desant aerian folosite de inamic în perioada debutului conflictului militar; pregătirea și apărarea unor zone (raioane, obiective, aliniamente) de importanță strategică de pe teritoriul național; asigurarea activării forțelor principale de apărare și a generării forțelor necesare din cadrul forțelor de rezervă; prevenirea declanșării și escaladării acțiunilor destabilizatoare și/sau separatiste; izolarea, blocarea și neutralizarea grupurilor terorist-diversioniste; participarea la asigurarea stabilității și democrației constituționale în anumite zone ale țării; executarea de acțiuni demonstrative cu caracter descurajator.

Sintetizând, am putea spune că rolul acestor forțe în debutul apărării armate a țării ar fi cel de ripostă mobilă și de control al spațiului de manevră.

Angajarea militară propriu-zisă va avea, probabil, aspectul unor operații întrunite ale componentelor terestre, aeriene și navale, după caz, desfășurate pe obiective și misiuni principale, într-un spațiu larg și

complementar unor acțiuni de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice și a ordinii constituționale. Scopul general al reacției în perioada debutului riposteii armate decise de conducerea politico-militară a statului român (reacție militară, politico-diplomatică, economică, informațională, psihologică etc.) îl constituie zădărnicierea agresiunii și impunerea stării de pace sau, măcar, asigurarea spațiului și timpului necesar constituirii și intrării în acțiune a Forței aliate, acesta fiind în principiu contrapus scopului primei operații a agresorului care ar viza, probabil, înfrângerea militară rapidă a României.

Spre deosebire de războaiele din trecut, conflictul militar modern se caracterizează prin faptul că punctul culminant al acestuia se poate situa în perioada de debut. De aceea, neatingerea acestor obiective ar avea drept consecințe prelungirea stării de război și angajament militar, costuri umane și materiale greu de estimat și urmări nedorite pentru statul român, confruntarea armată în această perioadă fiind extrem de violentă și decisivă, drept pentru care organismul militar trebuie să fie adecvat unei asemenea situații.

Concluzia noastră nu poate fi alta decât cea prin care constatăm că perioada debutului apărării armate a teritoriului național atunci când activarea clauzelor art. 5 al Tratatului de la Washington se face după declanșarea agresiunii poate fi considerată ca fiind cea mai dificilă pentru statul român, în cazul în care va fi ținta unei agresiuni militare. În cadrul acesteia se vor suporta primele lovituri, de regulă cele mai violente, care vor pune în dificultate organele de decizie politico-militară și, în caz de surprindere, ea se va solda cu urmări grave, greu de prevăzut. Dacă este mai bine studiată și pregătită corespunzător, riposta armată grefată pe un organism militar modern, are, după părerea noastră, un rol hotărâtor în desfășurarea confruntării armate, în care se va decide victoria.

În situația în care agresiunea la adresa României ar depăși capacitatea statului român de a-și gestiona singur problemele generate de declanșarea acesteia, în conformitate cu prevederile art. 5 al Tratatului și după parcurgerea etapelor și procedurilor stabilite, s-ar trece la aplicarea strategiei apărării colective. Trecerea de la apărarea cu forțele proprii la apărarea colectivă imprimă o nouă fizionomie operațiilor, care ridică însă probleme noi, deosebit de complexe determinate de luarea deciziei politice la nivelul Alianței, luarea deciziei politice la nivelul membrilor acesteia care doresc să contribuie cu forțe, luarea deciziei militare, planificarea operației, dislocarea fiecărui contingent, stabilirea zonelor de responsabilitate, relațiile structurilor străine angajate cu administrația și cu populația din zona de operații, modul de rezolvare a problemelor conducerii la nivelul strategic și la cel al conducerii operaționale, modul de rezolvare a problemelor de natură logistică, soluționarea problemelor privind relația civili-militari și multe altele.

BIBLIOGRAFIE

- Frunzeti T., Mureșan M., Văduva Gh., *Război și haos*, Editura C.T.E.A., București, 2009.
- Mureșan M. și colectiv, *Securitatea europeană la începutul mileniului trei*, Editura U.N.Ap. „Carol I”, București, 2006.
- Mureșan M., Stăncilă L., Enache D., *Aspecte ale confruntărilor militare ale viitorului*, Editura U.N.Ap. „Carol I”, București, 2006.
- Mureșan M., Stăncilă L., Enache D., *Tendențe de evoluție a teoriei și practicii războiului*, Editura U.N.Ap. „Carol I”, București, 2006.
- Mureșan M., Văduva Gh., *Războiul viitorului, viitorul războiului*, Editura U.N.Ap., București, 2006.
- Sîrbu C., Stăncilă L., Florea C., *Stigmatul războiului*, Editura Sitech, Craiova, 2008.
- Țenu C., Stăncilă L., Enache D., *Fundamentele întrebuițării forțelor terestre în acțiunile militare moderne*, Editura U.N.Ap., București, 2005.
- Constituția României*, București, 2003.
- Strategia națională de apărare a țării*, București, 2008.
- Strategia de securitate națională a României*, București, 2007.
- Doctrina Armatei României*, București, 2012.
- Carta Albă a Apărării, proiect*, București, 2011.
- Strategia Militară a României, proiect*, București, 2011.
- Tratat de știință militară*, vol. 1 și 2, București, 2001.